קיצור שלחן ערוך — דין המאבד עצמו לדעת ושאר רשע שמת

הַמְאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת, הוּא רָשָׁע שֶׁאֵין לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר, וְאַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ. וּבִשְׁבִיל יָחִיד, נִבְרָא הָעוֹלָם. וְכָל הַמְאַבֵּד נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, מְאַבֵּד עוֹלָם מָלֵא. וְלָכֵן אֵין מִתְעַסְקִין עִמּוֹ לְכָל דָּבָר. לֹא קוֹרְעִין וְלֹא מִתְאַבְּלִין עָלָיו, וְאֵין מַסְפִּידִין אוֹתוֹ. אֲבָל קוֹבְרִין אוֹתוֹ, וּמְטַהֲרִין אוֹתוֹ, וּמַלְבִּישִׁין אוֹתוֹ תַּכְרִיכִין. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, כֹּל שֶׁהוּא מִשּׁוּם כְּבוֹד הַחַיִּים עוֹשִׂין לוֹ. (וּלְעִנְיַן אֲמִירַת קַדִּישׁ, עַיֵּן בַּחֲתַם סוֹפֵר יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שכו, וְאִמְרֵי אֵשׁ סִימָן קכב. וְעַיֵּן תְּשׁוּבוֹת רד"ך בַּיִת ל).

מִסְתָּמָא, לָא מַחְזְקִינָן אֱנָשֵׁי בְּרַשִׁיעֵי. וְלָכֵן אִם נִמְצָא אֶחָד חָנוּק אוֹ תָּלוּי וְכַדּוֹמֶה, כֹּל שֶׁאֶפְשָׁר לִתְלוֹת שֶׁמָּא אַחֵר עָשָׂה לוֹ זֹאת, לָא תָּלִינָן בֵּהּ.

קָטָן הַמְאַבֵּד אֶת עַצְמוֹ, חָשׁוּב כְּשֹׁלֹא לָדַעַת. וְכֵן גָּדוֹל אִם נִרְאֶה שֶׁעָשָׂה הַדָּבָר מֵחֲמַת רוּחַ רָעָה אוֹ שִׁגָּעוֹן וְכַדּוֹמֶה, הֲוֵי שֶׁלֹּא לָדַעַת. וְכֵן אִם עָשָׂה אֶת הַדָּבָר מֵחֲמַת אֹנֶס, שֶׁהָיָה מִתְיָרֵא מֵעַנּוּיִים קָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁאוּל שֶׁהָיָה מִתְיָרֵא שֶׁמָּא יַעֲשׂוּ בוֹ הַפְּלִשְׁתִּים כִּרְצוֹנָם, הֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר מֵת, וְאֵין מוֹנְעִין מִמֶּנּוּ שׁוּם דָּבָר.

כָּל הַפּוֹרְשִׁים מִדַּרְכֵי הַצִּבּוּר, וְהֵם הָאֲנָשִׁים שֶׁפָּרְקוּ עֹל הַמִּצְוֹת מֵעַל צַוָּארָם, וְאֵין נִכְלָלִים בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל בַּעֲשִׂיָּתָם, אֶלָּא הֲרֵי הֵם כִּבְנֵי חוֹרִין לְעַצְמָן, וְכֵן הַמּוּמָרִים וְהַמּוֹסְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, כָּל אֵלּוּ, אֵין אוֹנְנִים וְאֵין מִתְאַבְּלִים עֲלֵיהֶם, אֶלָּא אַחֵיהֶם וּשְׁאָר קְרוֹבֵיהֶם לוֹבְשִׁים לְבָנִים וּמִתְעַטְּפִים לְבָנִים, וְאוֹכְלִים וְשׁוֹתִים וּשְׂמֵחִים עַל שֶׁאִבְּדוּ שׁוֹנְאוֹ שֶׁל מָקוֹם. וַעֲלֵיהֶם הַכָּתוּב אוֹמֵר, הֲלֹא מְשַׂנְאֶיךָ ה', אֶשְׂנָא. וְאוֹמֵר, וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה. (יו"ד סימן שמ"ה).

אִם נֶחֱרַג, בֵּין בְּדִינָא דְמַלְכוּתָא בֵּין בְּעִנְיָן אַחֵר, אֲפִלּוּ הָיָה מוּמָר, מִתְאַבְּלִין עָלָיו, דְּכֵיוָן שֶׁנֶּחֱרַג בִּידֵי אָדָם וְלֹא מֵת כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ, הֲוֵי לֵהּ כַּפָּרָה.

מִי שֶׁהָיָה רָגִיל לַעֲשׂוֹת עֲבֵרָה אַחַת, אֲפִלּוּ רַק לְהֵאָבוֹן, וּמֵת, אִם לֹא הִתְוַדָּה קֹדֶם מוֹתוֹ, אֵין מִתְאַבְּלִין עָלָיו. אֲבָל אִם הִתְוַדָּה, מִתְאַבְּלִין עָלָיו, אֲפִלּוּ הָיָה גַּנָּב אוֹ גַּזְלָן.

קָטֹן בֶּן שָׁנָה אוֹ שְׁנָתַיִם שֶׁהֵמִיר עִם אָבִיו אוֹ עִם אִמּוֹ, וּמֵת, אֵין מִתְאַבְּלִין עָלָיו.